

Kunnanhallitus
Kunnanhallitus

§ 168
§ 127

23.06.2021
22.04.2022

PILAANTUNEEN MAAN KUNNOSTUS / KUSTANNUKSET JA VASTUIDEN JAKAUTUMINEN

Khall 23.06.2021 § 168

Pelkosenniemen koulun kiinteistön alueella suoritettiin pilaantuneen maaperän kunnostustöitä 1.7.-14.8.2020 välisenä aikana. Kunnostusalueella toteutettiin massanvaihto, jonka yhteydessä alueelta poistettiin yhteensä 2 793,32 tn pilaantuneita maa-aineksia Savaterra Oy:n Kemin vastaanottoasemalle sekä Perämeren Jätehuolto Oy:n Jäkälän kaatopaikalle Tornioon. Pilaantuneiden maa-ainesten mukana poistettiin öljyhiilivetyjä laskennallisesti noin 11,52 tn.

Kunnostustyön jälkeen kaivannosta otettujen jäännöspitoisuusnäytteiden tulokset alittavat kunnostustavoitteet lukuun ottamatta kaivannon itäseinämään jääneitä haitta-ainepitoisia maa-aineksia. Maa-aineksia ei saatu poistettua vaarantamatta lämpökeskuksen sekä siihen liittyvien rakenteiden stabiilisuutta. Kunnostusalueen maaperään jäi lisäksi osa huoltorakennuksen itäpuoleisen seinän betonilaattaa ja kellarin betonista pohjalaattaa, joita ei niin ikään pystynyt purkamaan ilman lämpökeskuksen stabiilisuuden vaarantamista. Pohjalaatan alle jäi öljyisiä maa-aineksia.

Tehtyjen tutkimuksien ja riskinarvion perusteella ei nykytilanteessa ole viitteitä siitä, että maaperässä ja pohjavedessä esiintyvät öljyhiilivedyt kulkeutuisivat uuden koulurakennuksen sisäilmaan pitoisuuksina, joista aiheutuisi terveydellistä haittaa.

Kunnostustoimenpiteiden jälkeen alueelle toteutettiin lisätutkimukset ja pohjavesiputkien asennus. Tutkimusten tarkoituksena oli selvittää pohjaveden haitta-ainepitoisuuksia sekä rajata pilaantuneiden maa-ainesten esiintymisaluetta lämpökeskuksen alueella. Lisätutkimukset toteutettiin 09/2020. Lisätutkimuksen jälkeen alueelle asennettiin pohjavesiputkia 01/2021 pohjaveden virtaussuunnan määrittämiseksi. Kohteeseen on määrätty tarkkailuveloite, joka tapahtuu erillisen suunnitelman mukaisesti ja siitä aiheutuvat kustannukset ovat noin 1000 euroa vuodessa.

Maaperän kunnostuksen kokonaiskustannukset ovat noin 360 000 euroa. Kustannusten kattamiseksi Pelkosenniemen kunta on hakenut avustusta Öljynsuojarahastosta ja Pirkanmaan ELY:stä, mutta päätökset molemmilta tahoilta ovat kielteiset. Myöskin vakuutuksen kautta mahdollisesti saatavat korvaukset on selvitetty

tuloksetta.

Lämpölaitos sijaitsee Pelkosenniemen kunnan omistamalla tontilla, jonka kunta on vuokrannut lämpölaitoksen omistajalle, Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy:lle. Yhtiö on ollut tietoinen pilaantumasta sen löytymisestä lähtien, sillä pilaantuma todettiin maaperätutkimuksissa, jotka yhtiö teetti alueella. Tontin 30-vuotinen vuokrasopimus on tehty vuonna 2007 ja siihen sisältyy velvoite olla pilaamatta maaperää.

Asiasta on käyty useaan otteeseen viranhaltijoiden välisiä keskusteluja. Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy:n toimitusjohtaja on kiistänyt yhtiön osallisuuden ja siten vastuun öljyvuotoon. Asiasta on neuvoteltu 18.6.2021, johon oli kutsuttu Kemijärven kaupunginjohtaja, Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy:n toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja sekä Pelkosenniemen valtuuston puheenjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja, teknisen lautakunnan puheenjohtaja, tekninen johtaja ja rakennustarkastaja. Kokoonkutsujana toimi Pelkosenniemen kunnanjohtaja, ja neuvottelusta on laadittu muistio.

Neuvottelussa 18.6. kunnan edustajat esittivät asian sovinnolliseksi ratkaisemiseksi, että Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy jakaisivat maaperän pilaantumisesta aiheutuneet kustannukset, koska kumpikaan osapuoli ei todennäköisesti kykene todistamaan, etteikö olisi vastuussa öljyvuodosta. Kustannukset aiheutuvat sekä maaperän puhdistamisesta että tarkkailuvelvoitteesta.

Kunnanhallitusta on informoitu ajantasaisesti maaperätutkimuksista, niiden tuloksista sekä maaperän kunnostustoimenpiteistä kustannuksineen. Kunnanhallitus on käsitellyt tutkimusraportin (päiv. 26.11.2020) 1.2.2020 § 280, jolloin raportti oli myös teknisessä lautakunnassa käsittelyssä.

Esityslistan oheismateriaalina on 8.3.2021 päivätty loppuraportti: Pelkosenniemen koulun pilaantuneen maaperän kunnostus, lisätutkimukset ja riskienarviointi 2021.

Lisätiedot/valmistelija: Kunnanjohtaja Päivi Vauhkonen, p. 040 157 7045
Tekninen johtaja Panu Leinonen puh. 040 487 2445

Kunnanjohtajan esitys: Kunnanhallitus päättää
1) esittää Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy:lle, että yhtiö ja Pelkosenniemen kunta käynnistävät neuvottelut asian sovinnolliseksi ratkaisemiseksi.
2) nimetä Pelkosenniemen kunnan edustajiksi neuvotteluihin kunnanjohtajan, teknisen johtajan ja kunnanhallituksen puheenjohtajan.

Käsittely:

-

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan esityksen yksimielisesti päättäen

1) esittää Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy:lle, että yhtiö ja Pelkosenniemen kunta käynnistävät neuvottelut asian sovinnolliseksi ratkaisemiseksi.

2) nimetä Pelkosenniemen kunnan edustajiksi neuvotteluihin kunnanjohtajan, teknisen johtajan ja kunnanhallituksen puheenjohtajan.

Tiedoksi:

Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy:n hallitus

Muutoksenhaku:

Päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee kuntalain 136 §:n mukaista valmistelua ja täytäntöönpanoa.

Khall 22.04.2022 § 127

Kh 22.4.2022

Maan kunnostuksesta ja siitä syntyneiden kustannusten jaosta on neuvoteltu useaan otteeseen Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy:n sekä Pelkosenniemen kunnan edustajien kesken. Neuvotteluista on laadittu muistiot.

Neuvotteluissa on käyty läpi maan pilaantumisesta ja puhdistamisesta tehtyjä tutkimusraportteja ja selvityksiä, joita viranomaiset ja muut ulkopuoliset asiantuntijat ovat laatineet. Edelleenkin neuvotteluosapuolilla ei ole selvyyttä siitä, mikä on aiheuttanut öljyn joutumisen maaperään. Näin ollen kunnan edustajat ovat esittäneet yhtiön edustajille, että Kemijärven Lämpö ja Vesi osallistuisi kustannusten jakamiseen vähintäänkin siinä suhteessa, kuin se on tilannut lämmitysöljyä kyseisiin säiliöihin tuona aikana, jollaiseksi pilaantuneen maaperä öljyn ikä on tutkimuksissa arvioitu. Esitys on tehty yhtiölle asian sovinnolliseksi ratkaisemiseksi kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti (23.6.2021 § 163).

Maaperään joutuneen öljyn iän on selvityksissä arvioitu ajoittuvan vuosille 1999 - 2007. Pelkosenniemen kunta on tilannut tuona aikana yhteensä 713 716 litraa (96,08 %) polttoöljyä kyseisiin säiliöihin. Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy:n tilausmäärä vastaavana ajanjaksona on 27 953 litraa (3,92 %). Kun maaperän puhdistuksesta aiheutuneet kustannukset 360 000 euroa jaetaan samassa suhteessa tilattuihin öljymääriin, tulee kunnan osuudeksi 350 470 euroa ja yhtiön osuudeksi 14 286 euroa.

Asiasta on käyty viimeinen neuvottelu 6.4.2022, jossa Kemijärven

Lämpö ja Vesi Oy:n hallituksen kanta (5.4.2022) on ilmoitettu: yhtiö on valmis hyväksymään kunnan neuvottelijoiden tekemän esityksen ja maksamaan esitetyn yhtiön osuuden 14 286 euroa erillisen sopimuksen pohjalta. Neuvotteluosapuolille tehty selväksi, että Pelkosenniemen kunnan neuvottelijoiden esitys ei sido kunnanhallitusta, joka käsittelee asiaa 22.4.2022.

Asiasta on pyydetty ja saatu 19.10.2021 päivätty lakimiehen lausunto, joka toimitetaan kunnanhallitukselle.

Asian sovinnolliseksi ratkaisemiseksi on yhtiön taholta laadittu sopimusluonnos, joka on esityslistan liitteenä. Liitteenä on myös laskelma Pelkosenniemen kunnan öljytilauksista; yhtiön tilausmääristä on esitetty laskelma 1.2.2022 päivätyssä muistiossa.

Lisätiedot/valmistelija: Kunnanjohtaja Päivi Vauhkonen, p. 040 157 7045
Tekninen johtaja Panu Leinonen puh. 040 487 2445

Kunnanjohtajan esitys: Kunnanhallitus päättää
1) merkitä tiedoksi neuvotteluiden päättymisen 6.4.2022
2) hyväksyy Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy:n kanssa tehtävän sopimuksen esityslistan liitteenä olevan luonnoksen mukaisena
3) valtuuttaa kunnanjohtajan allekirjoittamaan sopimuksen

Käsittely: Kunnanhallitus piti kokousta ennen pykälän käsittelyä
13:04-13:18

Päätös: Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan esityksen yksimielisesti.

Tiedoksi: Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy

Muutoksenhaku: Päätöksestä voi tehdä kuntalain 134 §:n mukaisen oikaisuvaatimuksen kunnanhallitukselle.